

Nie żyje Marcel Łoziński (1940-2025)

Wybitny reżyser, jeden z najważniejszych twórców polskiego filmu dokumentalnego zmarł 20 sierpnia 2025 r. Miał 85 lat. Za film „89 mm od Europy”, który był metaforą przemian ustrojowych 1989 roku otrzymał nominację do Oscara w 1994 r.

Łoziński był laureatem m.in. Europejskiej Nagrody Filmowej za dokument „Poste restante”, czterech nagród na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Oberhausen i aż dwunastu na Krakowskim Festiwalu Filmowym. W jednym z wywiadów powiedział, że „Życie jest jak film dokumentalny. - Patrę tak sobie ciągle na ten film dokumentalny bez myślenia o końcu, bo nie wiem, ile jeszcze taśmy zostało w kasecie”.

Marcel Łoziński urodził się 17 maja 1940 r. w Paryżu w rodzinie polskich emigrantów. W 1965 r. Łoziński ukończył Wydział Łączności na Politechnice Warszawskiej i rozpoczął pracę w Wytwórni Filmów Dokumentalnych w Warszawie jako inżynier dźwięku. Dwa lata później rozpoczął studia reżyserskie w Szkole Filmowej w Łodzi. Ukończył je w 1971 r., a dyplom obronił pięć lat później.

Klasykę polskiego dokumentu lat 70. ubiegłego wieku stanowią jego filmy: „Happy end” (1973), „Król” (1974), „Zderzenie czołowe” (1975), „Egzamin dojrzałości” (1979), „Próba mikrofonu” (1980). W jednym z

wywiadów dla PAP opowiadał:

W czasach PRL wiele moich filmów było zatrzymywanych przez cenzurę. Mogłem wtedy liczyć tylko na odzew ze strony przyjaciół, najbliższych. Dopiero, gdy podczas pierwszego karnawału Solidarności, te dokumenty weszły na ekrany, zrozumiałem, że nie była to nikomu niepotrzebna robota. Zobaczyłem, że widzowie odnajdują się w tych filmach.

Jak sam wówczas stwierdził, należy do pokolenia Kieślowskiego. „Zaczynaliśmy razem w latach 70. Staraliśmy się nie tylko opisywać rzeczywistość w sposób prawdziwy – co w polskim dokumencie zaczęło się w latach 60. – ale również interpretować ją. Tzn. wydobywać nie to, co oczywiste, ale i to, co ukryte, a co stanowi o sensie tej rzeczywistości”. Stworzył również takie filmy jak: „Las katyński” (1990), „Wszystko może się przytrafić” (1995), „Jak to się robi?” (2006) oraz „Ojciec i syn w podróży” (2008).

Łoziński był także cenionym pedagogiem i członkiem międzynarodowych gremiów filmowych, w 2015 r. został odznaczony złotym medalem „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”.

awo

fot. *Andrzej Georgiew / Forum*